

Διδακτική Επίσκεψη στο Σκοπευτήριο Καισαριανής

Την Πέμπτη 11 Απριλίου 2024 μαθητές της Α΄ και της Γ΄ Γυμνασίου πραγματοποίησαν διδακτική επίσκεψη στο ιστορικής μνήμης χώρο του Σκοπευτηρίου Καισαριανής, καθώς και στο Μουσείο ΕΑΜικής Αντίστασης πλησίον του μνημείου. Το Σκοπευτήριο αποτελεί εμβληματικό τόπο μνήμης των αγώνων κατά του Φασισμού και του Ναζισμού σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, συμβολίζοντας τη θυσία για την ελευθερία, τη δημοκρατία και το δικαίωμα στη ζωή.

Κατά την περιήγησή τους στον χώρο, οι μαθητές μας είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν ενδελεχώς από τον ξεναγό, κο Γαβριλάκη, για τις μαζικές εκτελέσεις αγωνιστών της Αντίστασης κατά την περίοδο 1942 – 1944 από τους Γερμανούς κατακτητές, και να αντιληφθούν γιατί ο χώρος αποκαλείται από τις 21/9/1944 «Θυσιαστήριο της Λευτεριάς».

Στο δε Μουσείο ΕΑΜικής Αντίστασης, οι μαθητές μας ήρθαν σε επαφή με σημαντικά τεκμήρια της εποχής όπως : εφημερίδες, σημειώματα αγωνιστών της Εθνικής Αντίστασης, αρχαικό υλικό, φωτογραφίες, καθώς και προσωπικά αντικείμενα της νεαρής αγωνίστριας μέλους της ΕΠΟΝ, Ηρώς Κωνσταντοπούλου, η οποία εκτελέστηκε από τους Γερμανούς σε ηλικία 17 ετών (5 Σεπτεμβρίου 1944).

Το Μουσείο εγκαινιάστηκε στις 9 Μαΐου 2016, ημέρα σύμβολο για την Αντιφασιστική Νίκη των λαών.

Λίγα λόγια για το Σκοπευτήριο

- Ο χώρος του Σκοπευτηρίου, **πριν από το 1922**, ήταν μια δασώδης και βραχώδης περιοχή που χρησιμοποιεσε για τη σκόπευση των στρατιωτών.
- Ο **ερχομός των προσφύγων στην Αθήνα** προκάλεσε, τεράστιο θέμα εγκατάστασής τους σε διάφορες περιοχές της Αττικής. Μια τέτοια περιοχή ήταν και η Καλλιθέα, στην οποία υπήρχε τότε το Σκοπευτήριο. Προκειμένου, λοιπόν, να εγκατασταθούν οι πρόσφυγες απαλλοτριώθηκε από το κράτος η περιοχή του Σκοπευτηρίου της Καλλιθέας στη συνέχεια προχώρησαν οι ενέργειες εξεύρεσης νέου χώρου.

Ο νέος τόπος που επιλέχθηκε ήταν η Καισαριανή. Συγκεκριμένα, το 1930 ο Ελ. Βενιζέλος μεταβιβάζει μια έκταση εμβαδού 710 στρεμμάτων της Καισαριανής στην Πανελλήνια

Σκοπευτική Εταιρεία (Π.Σ.Ε.) ως πεδίο βολής, με την προϋπόθεση ότι το χώρο θα χρησιμοποιούν και οι ένοπλες δυνάμεις. Αργότερα, παραχωρήθηκε και στον Όμιλο Φιλάθλων Κυνηγετικού Όπλου (Ο.Φ.Κ.Ο.).

- **Τον χώρο αυτό επέλεξαν οι Γερμανοί ως τόπο εκτέλεσης των αγωνιστών (1942 – 1944).**

A) Η πρώτη εκτέλεση γίνεται την Τρίτη 26/5/1942. Εκτελούνται τα αδέλφια Άγγελος και Μαρίνος Μπάρκας, 24 και 19 ετών αντίστοιχα. Οι εκτελέσεις στο Σκοπευτήριο ήταν, σχεδόν, καθημερινό φαινόμενο.

Το 1942 εκτελέστηκαν 13 πατριώτες

Το 1943 εκτελέστηκαν 147

Το 1944, εκτελέστηκαν 440 πατριώτες. Εκτός απ' αυτούς εκτελέστηκαν και 25 αντιφασίστες στρατιώτες του κατακτητή (20 Ιταλοί και 5 Γερμανοί).

B) Η κορυφαία και πιο τραγική στιγμή στην ιστορία του Σκοπευτηρίου ήταν η μαζική εκτέλεση 200 πατριωτών – κομμουνιστών την πρωτομαγιά του 1944. Η συντριπτική πλειονότητα αυτών ήταν έγκλειστοι της Ακροναυπλίας, που η μεταξική δικτατορία είχε παραδώσει στα κατοχικά στρατεύματα, χωρίς να τους δώσει την ευκαιρία να υπερασπιστούν τη πατρίδα τους.

Από το στρατόπεδο Χαϊδαρίου οι 200 πατριώτες κομμουνιστές, με επικεφαλής τον *Ναπολέοντα Σουκατζίδα*, μεταφέρθηκαν και εκτελέστηκαν στο Σκοπευτήριο, σε αντίποινα για την εκτέλεση Γερμανών αξιωματικών στους Μολάους της Λακωνίας. *Στην πορεία προς το Σκοπευτήριο, οι αγωνιστές έριχναν σημειώματα για τα αγαπημένα τους πρόσωπα, τα οποία περισυνέλεξαν οι Κιςαριανιώτες. Οι μαρτυρίες συγκλονιστικές:*

«Οι γυναίκες γιόμισαν τα πανέρια με λουλούδια και σαν να 'τανε λιτανεία κατέβηκαν να ράνουν το αίμα που άχνιζε. Στις γωνιές και στα περβάζια έκαιγαν λιβάνι. Βουτούσαν το μπαμπάκι στο αίμα. Και ευλαβικά το φέρνανε στα εικονίσματα...», περιγραφή της Ξανθίππης Βακαρέλλη (Πιπίτσα Καλαντζή).

Οι μελλοθάνατοι αγωνιστές μπροστά στο εκτελεστικό απόσπασμα ήταν όρθιοι, γενναίοι, με κυρίαρχο το αίσθημα της αυτοθυσίας, που ενσάρκωνε μέσα της το ανώτατο ιδανικό του ανθρώπου. Οι αγωνιστές πέθαναν τραγουδώντας τον Εθνικό Ύμνο και ζητωκραυγάζοντας για το Ε.Α.Μ.

- Στις **21/9/1944** : ο 6^{ος} τομέας του ΕΑΜ αποφασίζει να μετονομάσει το Σκοπευτήριο σε **«ΘΥΣΙΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ»**.
- Μετά τα Δεκεμβριανά οι επιγραφές σβήστηκαν και το «Θυσιαστήριο» ξανάγινε πεδίο βολής των αγγλικών – τώρα πια – στρατευμάτων.
- Ο πόλεμος τελείωσε ο χώρος, όμως, δεν έτυχε του ανάλογου σεβασμού για την ιερότητα του. Η Σκοπευτική Εταιρεία – παρ' όλα αυτά – συνέχιζε να παραμένει στο χώρο.
- Το **1983** ο λαός της πόλης με επικεφαλής το Δήμαρχο Παναγιώτη Μακρή πραγματοποιεί κατάληψη 17 ημερών της εισόδου του Σκοπευτηρίου με αίτημα την απομάκρυνση της Σκοπευτικής.
- Το **1984, γίνεται το πρώτο βήμα, ο χώρος των 110 στρεμμάτων κηρύσσεται από το υπουργείο Πολιτισμού ιστορικός μνημειακός**, ο χαρακτηρισμός αυτός κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικός, καθώς απαγορεύεται κάθε παρέμβαση πλέον στο χώρο που αντιστρατεύεται τον χαρακτήρα αυτό. Η απόφαση αυτή δίνει την ευκαιρία στο Δήμο Κιςαριανής να προκηρύξει, τον ίδιο χρόνο, πανελλήνιο αρχιτεκτονικό διαγωνισμό, για την διαμόρφωση του χώρου σε αισθητικό πάρκο αναψυχής και Πολιτισμού και ανάδειξη της ιστορικής του φυσιογνωμίας. Ο διαγωνισμός διεξάγεται και σχεδιάζεται, πλέον, η πρόταση του δήμου. Το "ΘΥΣΙΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ", μετατρέπεται σε τόπο που η ιστορική μνήμη δένει αρμονικά με την ελπίδα, για την δημιουργία ενός σύγχρονου πάρκου με πολλαπλές κοινωνικές (Σχολεία, Νηπιαγωγείο, Κέντρο Υγείας Παιδιού, Κέντρο Συμβουλευτικής για άτομα με ειδικές ανάγκες, κ.ά),

πολιτιστικές και ψυχαγωγικές εξυπηρετήσεις (πάρκα, πλατεία «200 πατριωτών», κινηματογράφος “ΑΙΟΛΙΑ” κ.ο.κ).

